

نامه به سردبیر

پیامد ۵۰۰ مورد ابتلای همزمان به کووید ۱۹ و ترومای متعدد؛ یک نامه به سردبیر

عبدالرضا بانیانی^۱، پروین کاشانی^{۲*}، حمیدرضا حاتم آبادی^۳، بهروز هاشمی^۱، محمد مهدی فروزانفر^۱، سروش بانیانی^۳

^۱دپارتمان اورژانس، دانشکده پزشکی، بیمارستان شهدای تجریش، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۲دپارتمان اورژانس، دانشکده پزشکی، بیمارستان امام حسین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۳دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

* نویسنده مسول: پروین کاشانی؛ ایران، تهران، میدان امام حسین، خیابان شهید مدنی، بیمارستان امام حسین، بخش اورژانس. تلفن: ۰۹۱۲۲۴۴۵۹۹۴.P_kashani_md@yahoo.com

دریافت: اسفند ۱۴۰۰؛ پذیرش: اردیبهشت ۱۴۰۱

سردبیر محترم؛

بیش از دو سال از شروع پاندمی کرونا می گذرد و هنوز زوایای زیادی از این بیماری برای نظام سلامت مجهول مانده است. این بیماری بار مالی و جانی قابل توجهی را به کشورها تحمیل نموده و قسمت عمده ای از تحقیقات نظام سلامت را معطوف به خود ساخته است. بر اساس گزارشات رسمی، تا روز ۱۵ بهمن ۱۴۰۰ در مجموع ۲۲۴ کشور جهان درگیر کرونا بوده اند که مجموع مبتلایان سراسر جهان ۳۸۹ میلیون نفر و در ایران ۶۴۳۸۰۰۰ نفر و مجموع جانباختگان جهان ۵۷۳۲۰۰۰ نفر و در ایران ۱۳۲۶۲۴ نفر رسیده است.

این بیماری بر الگوی مراجعات بخش اورژانس نیز تأثیرات زیادی داشته است. در دوران پاندمی علی رغم کاهش مراجعات مولتیپل تروما به بخش های اورژانس در اثر قرنطینه و کاهش تردد های درون و برون شهری، سرویس دهی در بخش های تروما علی رغم تغییرات ساختاری در امکانات و پرسنل این بخش ها همچنان ادامه پیدا کرد (۱). مدت کوتاهی بعد از شیوع بیماری پزشکان بخش اورژانس متوجه شدند که حتی در بیماران بدون علامتی که به دلایل دیگری نظیر ترومای متعدد مراجعه کرده بودند در تصویر برداری های به عمل آمده می شد رد پای کرونا را می توان کشف کرد (۲). کار تا آنجا پیش رفت که بخش های اورژانس انجام غربالگری با پی سی آر یا سی تی اسکن ریه را برای همه بیماران ضروری دیدند. با توجه به مطالب فوق مطالعه حاضر با هدف ارزیابی پیامد بیمارانی که به طور همزمان به کرونا و ترومای متعدد دچار بودند صورت پذیرفت.

این مطالعه مقطعی گذشته نگر بر روی ۵۰۰ بیمار ترومایی که در بررسی های به عمل آمده در سی تی اسکن ریه یا گرافی ریه شواهد کرونا داشتند و طی دو سال (از دی ۱۳۹۸ شروع بیماری کرونا تا دی ۱۴۰۰) در بخش اورژانس بیمارستان امام حسین، تهران، ایران بستری شده بودند انجام شد. پروتکل اجرائی مطالعه بعد از طرح و بررسی در شورای پژوهشی گروه طب اورژانس، به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به شماره IR.SBMU.MSP.REC.1399.139 رسید. محققین در طول انجام مطالعه متعهد به حفظ رازداری و رعایت اصول معاهده هلسینکی بودند. پرونده های بالینی بیماران با همکاری بایگانی بیمارستان مورد بررسی قرار گرفتند و چک لیستی شامل اطلاعات دموگرافیک، بالینی و همچنین پیامد نهایی آنها برای تمامی بیماران

تکمیل و مورد آنالیز آماری قرار گرفت.

۵۰۰ بیمار با میانگین سنی $۱۶/۷۸ \pm ۳۹/۷۱$ (۹۹-۱) سال مورد مطالعه قرار گرفتند (۷۸/۴ درصد مرد). جدول شماره یک اطلاعات پایه بیماران حاضر را به تصویر کشیده است. شدت تروما در ۳۹۲ (۷۸/۴ درصد) بیمار خفیف و ۹۰ (۱۸/۰ درصد) متوسط و ۱۸ (۳/۶ درصد) شدید بود. همچنین بر اساس معیار های سی تی اسکن قفسه سینه شدت پنومونی ناشی از کرونا در ۳۴۲ (۶۸/۴ درصد) مورد خفیف، ۱۱۸ (۲۳/۶ درصد) مورد متوسط و ۴۰ (۸/۰ درصد) مورد شدید برآورد گردید. در طی درمان بیماران بستری ۲۶ (۵۲/۲ درصد) بیمار به ونتیلاسیون مکانیکی و ۶ (۱/۲ درصد) مورد نیاز به لوله قفسه سینه جهت تخلیه هموپنومو توراکس پیدا کردند. در نهایت ۳۵۰ (۷۰/۰) بیمار با حال عمومی خوب از بخش اورژانس ترخیص شدند، ۱۱۳ (۲۲/۶ درصد) بستری و ۳۷ (۷/۴ درصد) فوت نمودند (جدول شماره دو). بر اساس شواهد موجود از مجموع ۳۷ مورد ۳۱ (۸۳/۸۷ درصد) مورد بر اثر کرونا و ۶ (۱۶/۲۱ درصد) مورد باقی مانده بر اثر شدت جراحات ناشی از تروما فوت نمودند.

بیماران فوت شده به طور معنی داری سن بالاتر $۲۱/۵۷ \pm ۶۲/۰۵$ در مقابل $۱۴/۹۹ \pm ۳۷/۹۳$ سال؛ $P < ۰/۰۰۱$) و درصد اشباع اکسیژن پایین تر $۵/۰۲ \pm ۸۲/۱۹$ در مقابل $۵/۷۳ \pm ۹۱/۷۲$ درصد؛ $P < ۰/۰۰۱$)، شدت درگیری ریه بالاتر $P < ۰/۰۰۱$) و شدت تروما بالاتر $P < ۰/۰۰۱$) نسبت به زنده ها بودند.

مطالعات بسیار زیادی در حوزه های مختلف مرتبط با تروما و کووید ۱۹ صورت پذیرفته است (۳، ۴). سمسامی و همکاران در مطالعه خود به هشت مورد ابتلا به کووید ۱۹ که به طور اتفاقی در ارزیابی کلیشه های بیماران ترومایی کشف کرده بودند اشاره نمودند (۵). از طرفی برخی گزارشات به ضایعات تروماتیک ریه نظیر کانتوزن، که پنومونی ناشی از کووید ۱۹ را تقلید می نمودند اشاره کرده اند (۶). آنچه واضح است این است که بیماران ترومایی قبل از تروما در حال زندگی در جامعه و در ریسک ابتلا، به اندازه سایر افراد در پاندمی بوده اند. این در حالی است که موارد بدون علامت برای پرسنل بخش تروما و سایر بیماران می توانسته اند مخاطراتی را ایجاد کنند. به نظر می رسد با تجارب ناشی از این پاندمی در مراحل اولیه پیشرفت و شکل گیری بیماری بایستی غربالگری و هشدارهای جدی برای بخش هایی با بیماران به ظاهر غیر مرتبط نیز

۱. تقدیر و تشکر

این مقاله برگرفته از پایان نامه دکتر عبدالرضا بانیانی جهت اخذ درجه دکتری تخصصی رشته طب اورژانس از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است.

۲. سهم نویسندگان

تمامی نویسندگان معیار های استاندارد نویسندگی بر اساس پیشنهادات کمیته بین المللی ناشران مجلات پزشکی را دارا بودند.

۳. تضاد منافع

بدین وسیله نویسندگان تصریح می نمایند که هیچ گونه تضاد منافی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

۴. منابع مالی

برای انجام مطالعه فوق از هیچ منبعی حمایت مالی دریافت نشده است و کلیه هزینه های این مطالعه توسط محققین تامین شده است.

مراجع

1. Waseem S, Nayar S, Hull P, Carrothers A, Rawal J, Chou D, et al. The global burden of trauma during the COVID-19 pandemic: a scoping review. *Journal of clinical orthopaedics and trauma*. 2021;12(1):200-7.
2. Khabiri SS, Naleini F, Miladi R, Mosavat MS, Khoshbakht M, Maleki S, et al. Asymptomatic COVID-19 infection in multiple trauma patients: incidence and implications. *Trauma Monthly*. 2021;26(3):152-6.
3. Gok AFK, Eryilmaz M, Ozmen MM, Alimoglu O, Ertekin C, Kurtoglu MH. Recommendations for trauma and emergency general surgery practice during COVID-19 pandemic. 2020.
4. Khak M, Manafi-Rasi A, Zanjani LO, Nabian MH. Orthopedic trauma surgeries in COVID-19 pandemic; A trauma management algorithm. *Archives of Bone and Joint Surgery*. 2020;8(Suppl 1):286.
5. Samsami M, Bagherpour JZ, Nematihonar B, Tahmasbi H. COVID-19 pneumonia in asymptomatic trauma patients; report of 8 cases. *Archives of academic emergency medicine*. 2020;8(1).
6. Erenler A, Korkmaz Ü, Ergün E. Lung contusion mimicking COVID-19 pneumonia: A case report. *World Journal of Advanced Research and Reviews*.